

22 § Lausunto Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 22

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta lausuu Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kattavasti kuvattu alueella tehtäviä selvityksiä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa saadaan paljon yksityiskohtaistakin tietoa selvittävän alueen ympäristön laadusta, mutta Suomessa ei ole valtakunnallisesti selvitetty, kuinka hyvin ympäristövaikutusten arviointi otetaan tuulivoimahankkeissa huomioon. Tuulivoima-alueiden vaikutuksia ja varsinkaan lähekkäin sijaitsevien tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia eläinlajistoon ei tunneta hyvin.

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston suunnitellulla alueella on useita maakuntakaavassa olevia merkintöjä, joiden voidaan katsoa olevan ristiriidassa tuuli- ja aurinkovoimapuiston toteutuksen kanssa. Tällaisia ovat mm. luonnon ydinalue, luonnonrauha-alue, hiljainen alue, virkistys- ja matkailuvyöhyke sekä ulkoilureitti. Alueelle sijoittuu myös luonnonsuojelualueita ja soidensuojelun täydennysehdotuskohteita. Alle 10 kilometrin etäisyydelle voimaloista sijoittuu useita Natura -alueita. Tuulivoimaloiden valot muuttavat pimeän ajan maiseman välkkyvillä valoilla. Hankealue on eläimistön kannalta häiriöherkkää - vaikutusalueelle sijoittuu mm. salassa pidettävän lintulajin pesäpaikka ja useita sääksen pesäpaikkoja ja hankealue on suden, karhun, ilveksen ja ahman esiintymisaluetta. Tuulivoima-alueiden rakentaminen pirstaloi elinympäristöjä ja katkaisee ekologisia yhteyksiä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi selvittää Huttusenlehdon alueen kytkeytyminen laajempaan ekologiseen käytäväverkostoon ja rakentamisen merkitys siihen. Sama koskee sähkönsiirtoreittiä, joka on huomattavan pitkä ja tulisi kulkemaan koko matkalta uudella reitillä.

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuisto sijoittuu yhdelle Sonkajärven kunnan suurimpia ympäristöarvoja ja matkailu- ja virkistysarvoja omaavalle alueelle. Osa näistä arvoista häviää kokonaan ja osa heikkenee, mikäli suunniteltu tuotantoalue rakennetaan. Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää, että Sonkajärven kunta, Pohjois-Savon ELY-keskus ja hanketoimija keskustelisivat ekologisen kompensaation käytöstä. Vaikka yksittäiset

tuulivoimalat eivät sijoittuisi luontoarvoiltaan herkimmille kohdille, alueen rakentaminen tuuli- ja aurinkovoimakäyttöön aiheuttaa kokonaisuutena niin paljon häiriöitä ympäristölle, että ekologisen kompensaation käyttö on perusteltua. Sopivia hyvitysalueita voisi löytyä esim. Tiilikjärven kansallispuiston ja Talaskankaan Natura -alueen läheisyydestä. Yksityiset metsänomistajat ovat myös tarjonneet alueitaan luonnonsuojelualueiksi perustettavaksi enemmän kuin METSO-ohjelman puitteissa on ollut mahdollista perustaa. Tällaiset kohteet sopisivat myös hyvitysalueiksi. ELY-keskuksella on näistä alueista tieto, joten se voisi toimia asiassa koordinaattorina.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdassa 6.3 Yleiskaavat kuvasta 6-3 ja YVA-ohjelman kohdassa 9.2.7 Yleiskaavat kuvasta 9-20 puuttuu ainakin Lapinlahden kunnan alueella olevat Syvärin rantaosayleiskaava ja Korpisen rantaosayleiskaava.

Hankealueen reunavyöhykkeellä on voimassa yksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämä maa-aineslupa hiekan ottoon (lupa päättyy vuoden 2027 lopussa) ja yksi maa-aineslupa maa-ainesten varastointiin (pättyy vuoden 2025 lopussa). Alueen läheisyydessä on myös yksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämä eläinsuojan ympäristölupa.

Talousvesikaivoja ja lähteitä tulee kartoittaa maastokäynneillä suunniteltujen tuulivoimaloiden, sähkönsiirtoreitin tai rakennettavien huoltotiealueiden yms. läheisyydessä.

Hankkeen maisemavaikutuksia arvioitaessa tulee valokuvasovitteita tehdä riittävästi. Valokuvasovitteita olisi hyvä tehdä ainakin Jyrkän suunnalta (Jyrkän Ruukin alue) ja hankealueen pohjoispuolella sijaitsevan Volokinpolutretkeilyreitillä varrelta sekä läheisempien vesistöjen rannoilta. Erityisesti tulee huomioida ne kiinteistöt, jotka jäävät Huttusenlehdon ja Honkamäki-Viidankangas tuulivoimapuiston välimaastoon. Niiltä katsottaessa maisemavaikutukset ovat erilaiset, koska voimaloita voi näkyä useammasta suunnasta.

Yva-ohjelmassa on esitetty, että voimaloiden melu- ja välkehaittoja selvitetään mallintamalla ja tulokset esitetään leviämiskartoilla. Melu- ja välkemallinnukset tulee tehdä vastaavanlaisilla tuulivoimalamalleilla (sama teho/koko/muoto), kuin mitä alueelle on suunniteltu. Ulkomelutasojen tulee lähimmissä asutuksissa selkeästi alittaa Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) annetut ohjearvot. Tuulivoimalat voivat tarvita ympäristöluvan, mikäli voimaloista voi aiheutua

kohtuutonta haittaa (Laki eräistä naapuruussuhteista 13.2.1920/26).

Asianmukaisen jätteenkäsittelyn varmistamiseksi yleiskaavaan tulee sisällyttää määräys, että tuulivoimalaitoksille on haettava purkamislupa. Purkuluvassa voidaan varmistaa, että kaikki purkujätteet menevät asianmukaiseen käsittelyyn.

Yva-ohjelman mukaan myös toiminnan lopettamisen aikaisia vaikutuksia arvioidaan. Ympäristölautakunta korostaa, että vaikutuksissa tulee huomioida se, että toiminnan päättyessä kaikki voimalarakenteet on purettava ja poistettava maasta, myös maassa olevat betoniperustukset ellei paikalle rakenneta uutta tuulivoimalaa. Perustukset ovat myös jätettä ja ne tulee ohjata asianmukaiseen jätteiden käsittelyyn.

Tuulivoimaloiden ja tiestön rakentaminen edellyttää runsaasti maa-aineksia. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää maa-ainesten saatavuus ja arvioida myös vaikutukset lähiasutukseen mikäli maa-ainesten otto/louhinta tapahtuu hankealueella.

Mikäli tuulivoimahankealueella on tarkoitus läjittää suuria määriä maa-aineksia, tulee näille kohteille hakea ympäristölupa maankaatopaikkana.

Hankkeen valmistelussa tulee noudattaa avoimuutta ja kuntalaisille sekä erityisesti hankkeen vaikutusalueella asuville tulee järjestää kuulemis- ja tiedotustilaisuuksia. Asukaskyselyn onnistumiseksi tulee siitä jakaa tietoa mahdollisimman laajasti, jotta kyselyyn saadaan riittävästi vastauksia. Kyselyn täyttäminen myös paperisena on mahdollistettava.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Helena Tukiainen, p. 040 014 4452 ja
ympäristöjohtaja Martti Veteli, p. 040 027 1193

Sonkajärven kunta varaa Ylä-Savon ympäristölautakunnalle mahdollisuuden antaa lausuntonsa Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan voi tutustua kunnan verkkosivuilla osoitteessa <https://www.sonkajarvi.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/vireilla-olevatkaavat/huttusenlehdon-tuulivoima-ja-aurinkovoimapuisto>. Lausunto

pyydetään antamaan 7.3.2025 mennessä sähköisesti osoitteeseen sonkajarvi(at)sonkajarvi.fi tai kirjallisesti Sonkajärven kunta, Lepokankaantie 2, 74300 Sonkajärvi.

Huttusenlehdon tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää sekä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA menettely) toteuttamista että tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan osayleiskaavan laatimista. Tässä hankkeessa noudatetaan kaavoituksen ja YVA:n erillismenettelyä. Kaavan ja YVA-menettelyn eri vaiheet ovat yhtäaikaisesti nähtävillä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on nähtävillä verkossa osoitteessa www.ymparisto.fi/huttusenlehdon-tuuli-ja-aurinkovoimahanke-YVA. Paperimuodossa ohjelma on nähtävillä 5.2.-7.3.2025 välisen ajan seuraavissa paikoissa virastojen normaaleina aukioloaikoina: Pohjois-Savon ELY-keskus (Kallanranta 11, Kuopio), Sonkajärven kunnantalo (Lepokankaantie 2, Sonkajärvi), Sonkajärven kunnan pääkirjasto (Rutakontie 21, Sonkajärvi), Sonkajärven kunnan Sukevan asiointipiste (Kallentie 2, Sukeva) ja Iisalmen kaupungintalo (Pohjolankatu 14, Iisalmi). Lausunnot ja mielipiteet tulee toimittaa kirjallisena viimeistään 7.3.2025 Pohjois-Savon ELY-keskukselle osoitteella PL 2000, 70101 Kuopio (käyntiosoite Kallanranta 11, Kuopio) tai sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi.

Suunnittelualue sijaitsee Sonkajärven kunnassa Niinimäen ja Jyrkän alueella Haapajärven ja Kiltuanjärven eteläpuolella. Suunnittelualueelta on noin 12 km matka Sonkajärven keskustajamaan ja noin 21 km Rautavaaran kirkonkylän taajamaan. Muita noin 30 km etäisyydellä olevia taajama-alueita ovat Sonkajärven Sukeva, Iisalmen keskustajama, Lapinlahden kirkonkylän taajama sekä Lapinlahden Varpaisjärven kirkonkylän taajama.

Osayleiskaavan suunnittelualue jakautuu kolmeen osaan. Kaksi itäisempää aluetta sijaitsevat Kiltuanjärven ja Haajaistenjärven länsipuolella ja muodostavat aurinkovoiman tuotantoon suunniteltavan alueen. Aurinkovoimalan alueeksi suunniteltujen alueiden yhteispinta-ala on noin 206 hehtaaria (195 ha ja 11 ha). Suurimmalle läntiselle alueelle on suunniteltu tuulivoimatuotantoa. Alue sijaitsee Sonkajärven Jyrkänalueen ja Haapajärven eteläpuolella. Tuulivoimapuiston suunnittelualue on pinta-alaltaan noin 4 557 hehtaaria. Huomioituna sekä aurinkovoimalan että tuulivoimapuiston suunnittelualueet, suunnittelualueen yhteispinta-ala on noin 4 763 hehtaaria.

Länsiosalle, joka on suunniteltu tuulivoiman tuotantoon, kaavaillaan korkeintaan 20 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden

kokonaiskorkeus olisi enintään 350 metriä, ja niiden yksikköteho vaihtelee 7 ja 10 megawatin (MW) välillä. Näin ollen kaikkien voimaloiden yhteenlaskettu teho olisi enintään noin 140-200 MW.

Itäisemmälle, aurinkovoimalan suunnittelualueelle suunniteltu aurinkovoimala tulisi olemaan rakennettavalta pinta-alaltaan noin 195 hehtaarin kokoinen. Suunnittelualueesta erillään pienemmälle alueen osalle ei lähtökohtaisesti suunnitella rakentamista. Aurinkovoimalan alueelle on tarkoituksena rakentaa aurinkopaneelirivistöjä huoltoteineen. Huoltotiet mahdollistavat paneelien ja muuntamoiden huollon. Hankkeen sähkönsiirtoa varten tuulivoima-alueelle rakennetaan sähköasema. Aurinkovoima-alueelta rakennetaan noin 7,5 kilometriä pitkä maakaapeli tuulivoima-alueen sähköasemalle. Valtakunnanverkkoon liityntää varten rakennetaan uusi 31,1 kilometriä pitkä 110 kV kilovoltin ilmajohto tuulivoima-alueelta etelään Fingrid Oyj:n alustavasti suunnitellulle Tervakorven sähköasemalle.

Hankkeen eri vaihtoehdot ovat:

VE 0 : Hanketta ei toteuteta.

VE1 : Tuulivoima-alueelle rakennetaan enintään 20 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja yksikköteho noin 7-10 MW. Aurinkovoima-alue on kooltaan noin 195 hehtaaria, jonka lisäksi kiinteistöön kuuluu noin 11 hehtaarin kokoinen lisäalue. Aurinkovoimalan kokonaisteho on noin 180 MWp.

VE2 : Tuulivoima-alueelle rakennetaan enintään 16 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja yksikköteho noin 7-10 MW. Aurinkovoima-alue on kooltaan noin 195 hehtaaria, jonka lisäksi kiinteistöön kuuluu noin 11 hehtaarin kokoinen lisäalue. Aurinkovoimalan kokonaisteho on noin 180 MWp.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Sonkajärven kunta

Pohjois-Savon ELY-keskus